

**БЕЛИКОВА**  
Тетяна Вікторівна  
belikova2405@gmail.com

УДК 336.77.01

**ПУШКІНА**  
Маргарита Сергіївна  
rit.mar89@gmail.com

**МЕТОДИ АНАЛІЗУ ЯКОСТІ  
КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКУ**

**METHODS FOR ANALYZING THE  
QUALITY OF A BANKS LOAN PORTFOLIO**

к.е.н., доцент, Харківський  
національний університету  
будівництва та архітектури

студентка, Харківський  
національний університету  
будівництва та архітектури

DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2020.4\(1\).8](https://doi.org/10.37634/efp.2020.4(1).8)

**BELIKOVA Tetiana Viktorivna** – PhD in Economics, Associate Professor, Kharkiv National University of Construction and Architecture

**PUSHKINA Marharyta Serhiivna** – student, Kharkiv National University of Construction and Architecture

У статті проведено дослідження найбільш поширених і сучасних підходів до визначення поняття «кредитний портфель банку». Визначено сутність поняття «кредитний портфель банку». Розглянуті типи кредитного портфеля. Надано визначення управлінню кредитним портфелем банку та наведені основні елементи управління кредитним портфелем. Визначено основні методи, які необхідно використовувати в оцінюванні якості кредитного портфеля банку. Вони поділені на три групи: методи експертних оцінок, статистичні та аналітичні методи. Також наведені переваги і недоліки кожного з методів. Розглянуто показники, які дають змогу оцінити якість кредитного портфеля банку. З'ясовано, що наявність різного методичного забезпечення щодо оцінки якості кредитного портфеля банку суттєво відрізняється одне від одного як складом показників, так і їх кількістю, що обумовлює необхідність аналізу наявного методичного забезпечення з метою виявлення можливості його найбільш ефективного застосування для банків.

\* \* \*

В статье проведено исследование наиболее распространенных и современных подходов к определению понятия «кредитный портфель банка». Определена суть понятия «кредитный портфель банка». Рассмотрены типы кредитного портфеля. Дано определение управлению кредитным портфелем банка и приведены основные элементы управления кредитным портфелем. Определены основные методы, которые необходимо использовать при оценке качества кредитного портфеля банка. Они разделены на три группы: методы экспертных оценок, статистические и аналитические методы. Также, приведены преимущества и недостатки каждого из методов. Рассмотрены показатели, которые позволяют оценить качество кредитного портфеля банка. Установлено, что наличие различного методического обеспечения по оценке качества кредитного портфеля банка существенно отличается друг от друга, как составом показателей, так и их количеством, что обуславливает необходимость анализа имеющегося методического обеспечения с целью выявления возможности его наиболее эффективного применения для банков.

\* \* \*

Lending is one of the major banking institutions. But lending has some risks of varying degrees. The main purpose of banks is to repay loans and to maximize profits. To do this, banks need to implement an efficient, flexible and modern credit portfolio quality management system. An important element of this system is the analysis of the quality of the loan portfolio. That is why the consideration of the methods by which banks can carry out this analysis is a very actual topic.

The purpose of this paper is to review methods of analyzing the quality of a bank's loan portfolio, as well as to outline the disadvantages and benefits of each method.

The paper examines the most common and modern approaches to defining the concept of «bank loan portfolio». The types of loan portfolio are considered. The definition of the quality of the bank loan portfolio is given. The definition of bank credit portfolio management is given and the basic elements of credit portfolio management are given. The main methods to be used in assessing the quality of a bank's loan portfolio are identified. They are divided into three groups: methods of expert judgment, statistical and analytical methods. A more detailed description of the methods in the three groups listed above is given. The rating method, the «Decision Tree» method, coefficient analysis, Monte Carlo method, scoring, correlation-regression analysis, taxonomic analysis and stress testing are characterized. The advantages and disadvantages of each method are also given. Indicators to assess the quality of the bank's loan portfolio are considered: the credit portfolio risk indicators and the profitability of credit operations.

After the study, it was concluded that the above methods of analysis of the quality of the loan portfolio should be applied comprehensively. It is determined that currently the banks of Ukraine do not use the whole analytical set of methods, but choose for themselves several and constantly use them in the analysis of the quality of the loan portfolio. In order to ensure effective management of the bank's credit portfolio, it is necessary to constantly monitor the quality of the bank's credit portfolio for early detection of credit risk and its prevention, as well as for detection of deterioration of profitability indicators.

**Ключові слова:** кредитний портфель банку, якість кредитного портфеля банку, система управління кредитним портфелем, методи оцінки якості кредитного портфеля, показники якості кредитного портфеля

**Ключевые слова:** кредитный портфель банка, качество кредитного портфеля банка, система управления кредитным портфелем, методы оценивания качества кредитного портфеля, показатели качества кредитного портфеля

**Keywords:** bank loan portfolio, quality of bank loan portfolio, credit portfolio management system, methods of credit portfolio quality assessment, credit portfolio quality indicators

## ВСТУП

Надання кредитів є одним із основних напрямків банківської діяльності. Саме кредитні операції є найприбутковішими у діяльності банків. Але кредитна діяльність завжди пов'язана з певними ризиками різного рівня. Насамперед банкам необхідно забезпечити повернення наданих ним позик та отримання від цього максимально можливих доходів. Отже, банки мають запроваджувати ефективну, гнучку та сучасну систему управління якістю кредитного портфеля. Вагомою частиною цієї системи є аналіз якості кредитного портфеля банку. Саме тому розгляд методів за допомогою яких банк може проводити цей аналіз є дуже актуальною темою.

Дослідженню якості кредитного портфеля банку, а також його аналізу присвячені наукові праці таких вітчизняних вчених: Т.М. Болгар, С.Б. Манжос, К.С. Затворницький, Ю.С. Тисячна, І.А. Нечаєва, В.В. Пірог, А.Ю. Гергель та ін. Слід зазначити, що питання, які стосуються саме сутності поняття «кредитний портфель» та його характеристики висвітлюються досить широко. Але що стосується методів аналізу якості кредитного портфеля, то не так багато вчених приділяють увагу саме цій темі. У тих самих джерелах, де

висвітлюються питання методів аналізу, надається недостатньо деталізований комплексний підхід, і, зазвичай, розглядаються розгорнуто окремі види аналізу. Також, рідко наводяться переваги і недоліки відповідних методів аналізу.

**МЕТА** роботи – розглянути методи аналізу якості кредитного портфеля банку, які можуть застосовуватися, як окремо, так і комплексно; навести недоліки і переваги кожного з методів.

## МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У статті використовувалися такі методи дослідження, як: метод наукової абстракції, аналіз та синтез, методи індукції та дедукції.

## РЕЗУЛЬТАТИ

Дослідження методів оцінки якості кредитного портфеля банку необхідно почати з надання саме визначення сутності поняття кредитного портфеля банку. В економічній літературі поняття «кредитний портфель банку» трактується неоднозначно. Проведено дослідження найбільш розповсюджених визначень кредитного портфеля банку, які зустрічаються у сучасній літературі з економічних питань (табл. 1).

Таблиця 1

### Трактування поняття «кредитний портфель»

Автор	Визначення
Л.І. Бровко [1, с. 86]; Н.К. Жукова, Н.В. Зражевська [2, с. 70]	кредитний портфель це сукупність усіх кредитів, наданих банком для одержання доходів
О.М. Колодізев, О.В. Хмеленко [3, с. 129]	кредитний портфель – це сукупність кредитів, наданих банком на певну дату. Він характеризує величину капіталу, вкладеного банком у кредитні операції
І.А. Нечаєва, Ю.О. Каплан [4, с. 115]	кредитний портфель банку – це сукупність вимог банку по кредитах, які класифіковані за критеріями, пов'язаними з різними чинниками кредитних ризиків або способами захисту від нього
С.Б. Манжос, Ю.С. Клименко [5, с. 106]	кредитний портфель – це специфічний об'єкт управління який являє собою сукупність кредитів, що має певну структуру, відповідає цілям і вимогам банку за прибутковістю, ризиком, ступенем ліквідності та напрямками кредитування
І.Г. Сокиринська, Т.О. Журавльова [6, с. 46]	кредитний портфель визначають як сукупність портфелів кредитів, що класифікуються на основі критеріїв, пов'язаних із різноманітними ознаками
Ю. Бугель [7, с. 111]	кредитний портфель як набір кредитних інструментів для досягнення встановлених цілей
Ж.М. Довгань [8, с. 257]	кредитний портфель – це сукупність усіх позик, наданих банком з метою одержання прибутку
С.Г. Арбузов, Ю.В. Колобов, В.І. Міщенко, С.В. Науменкова [9, с. 244]	кредитний портфель – це сукупність усіх банківських позик, що структуровані за певними параметрами відповідно до завдань визначеної кредитної політики банку
Л.Л. Калініченко, Т. Горбунова [10, с. 695]	кредитний портфель – це сукупність кредитів структурованих за терміном, валютою, ступенем ризику з метою отримання дохідності наданих банком усім суб'єктам господарювання різних галузей економіки з метою отримання прибутку
А.М. Тавасієв [11, с. 514]	кредитний портфель банку – це уся сукупність кредитів, виданих банком на кожен даний момент. Однак якщо це не просто список кредитів, а така сукупність, яка структурована за певним критерієм (критеріями), істотного для кредитів, то тим самим «кредитний портфель» стає характеристикою якості виданих кредитів і взагалі всієї кредитної діяльності банку

Після проведеного дослідження можна зробити такі висновки:

- відсутній єдиний підхід до визначення сутності поняття «кредитний портфель»;

- більшість вчених (Л.І. Бровко, Н.К. Жукова, Н.В. Зражевська, Ж.М. Довгань, Л.Л. Калініченко, Т. Горбунова) погоджується з тим, що кредитний портфель – це сукупність усіх кредитів (позик), наданих банком для одержання доходів (прибутків);

- деякі вчені (І.А. Нечаєва, Ю.О. Каплан, І.Г. Сокиринська, Т.О. Журавльова, А.М. Тавасієв) визначають кредитний портфель як сукупність кредитів, але таких, що класифікуються за різними критеріями залежно від чинників які на них впливають (наприклад, найчастіше зустрічається такий чинник, як ризик);

- деякі вчені (С.Г. Арбузов, Ю.В. Колобов, В.І. Міщенко, С.В. Науменкова, Ю. Бугель) визначають кредитний портфель як характеристику кредитної політики банку.

Отже, визначення, яке найкраще охоплює більшість існуючих визначень, можна сформулювати так: кредитний портфель – це сукупність усіх кредитів наданих банком, яка має певну структуру, має відповідати цілям і вимогам банку за прибутковістю, ризиком, ступенем ліквідності та напрямками кредитування.

Залежно від мети банк формує кредитний портфель певного типу. Тип портфеля являє собою характеристику портфеля, яка базується на співвідношенні прибутку та ризику [7, с. 112].

К.Р. Степаненко [7, с. 112] виділяє такі типи кредитного портфеля банку: портфель доходу, портфель ризику та збалансований.

Портфель доходу характеризується кредитами, які забезпечують стабільний дохід, але водночас супроводжується мінімальними ризиками та стабільною своєчасною виплатою відсотків.

Портфель ризику характеризується кредитами з високим рівнем ризику, але і можливістю отримувати більші прибутки.

Збалансований портфель характеризується поєднанням кредитів різного типу як з високим ступенем ризику, так і з низьким. За допомогою такого кредитного портфеля банк має можливість підстрахувати кредити з високим ризиком за рахунок кредитів з низьким, тим самим захищаючи себе від великих збитків від занадто ризикової діяльності.

У деяких джерелах можна зустріти дещо інакше поділення за типами, наприклад: ризик-нейтральний, оптимальний та збалансований [4, с. 116].

Найсуттєвішим показником, який характеризує рівень організації кредитного процесу, є якість кредитного портфеля. На думку І.А. Нечаєвої, під якістю кредитного портфеля можна розуміти таку властивість його структури, яка забезпечує максимальний рівень прибутковості за допустимого рівні кредитних ризиків і ліквідності балансу [4, с. 115].

Для того, щоб забезпечити якість кредитного портфеля банку необхідно розробити відповідну систему управління кредитним портфелем. На думку Л.І. Бровко [1, с. 86], управління кредитним портфелем банку можна визначити як процес, спрямований на забезпечення раціонального співвідношення доход-

ності та надійності портфеля.

На думку Ж.М. Довгань [8, с. 257], основними елементами системи управління кредитним портфелем є такі: організаційна структура управління кредитним портфелем; розробка стратегії й тактики кредитної політики; наявність внутрішніх кредитних документів, що регламентують кредитний процес; аналіз кредитного портфеля з метою покращення його кількісних і якісних характеристик.

Для того щоб обрана кредитна політика банку була ефективною, необхідно розробити комплексний методичний підхід до оцінки якості кредитного портфеля банку. В основному для цього використовують вже існуючі способи оцінки якості кредитного портфеля банку. Усі ці способи відрізняються методами і формами оцінки.

Основні методи оцінки якості кредитного портфеля банку можна поділити на три групи: методи експертних оцінок, статистичні методи та аналітичні методи. До методів експертних оцінок відносяться: рейтинговий метод, метод «Дерево рішень», коефіцієнтний аналіз. До статистичних методів відносяться: метод «Монте Карло», скоринг, кореляційно-регресійний аналіз, таксономічний аналіз. Аналітичні методи – це в основному стрес-тестування [12, с. 279].

Вважається доцільним розглянути більш детально вищевказані методи оцінки якості кредитного портфеля.

На думку Ю.С. Тисячної метод експертних оцінок ґрунтується на базі вивчення оцінок, зроблених експертами, і включає складання узагальнюючих експертних оцінок [12, с. 279].

Рейтинговий метод у банківській сфері являє собою комплексну характеристику банківської установи, яка проводиться за певною шкалою, завдяки чому визначається позиція банку залежно від цих характеристик (наприклад, фінансового стану або виконання економічних нормативів).

Для розвинутих банківських систем рейтингування є традиційним методом оцінювання кредитного ризику. Широко відомими міжнародними організаціями, що займаються рейтингуванням комерційних і державних установ, є Standard & Poor's, Moody's Investors Service, Fitch Ratings [13, с. 101]. В Україні аналогами виступають «Кредит-Рейтинг», «Експерт-Рейтинг», «ІВІ-Рейтинг», НРА «Рюрік». Крім того досить популярними в Україні є методики В.С. Кромона та О.Б. Ширинської, а також рейтинги Асоціації українських банків і Національного банку України.

Згідно з Рішенням Правління Національного банку України «Про схвалення процедур інспектування» від 01.11.2016 № 393-рш порядок визначення рейтингової оцінки банків України здійснюється за рейтинговою системою CAMELSO. Основою рейтингової системи є оцінка ризиків, притаманних діяльності банків, та визначення рейтингових оцінок за такими компонентами як: капітал, якість активів, менеджмент і корпоративне управління, надходження, ліквідність, чутливість до ринкових ризиків, операційний ризик [14].

Комплексна рейтингова оцінка визначається на підставі рейтингових оцінок за кожним із цих компонентів, що оцінюється за чотирибальною шкалою,

де оцінка «1» є найвищою, а оцінка «4» – найнижчою [15, с. 1350].

До переваг рейтингового методу можна віднести такі: дозволяє об'єднати різні аспекти банківської діяльності і визначити ранг банку за сумою місць; аналіз базується на даних публічної звітності банку, а отже, доступний для зовнішніх аналітиків; не потребує розробки програмного забезпечення.

Водночас метод має і певні недоліки. Рейтинг позичальника характеризує лише можливість банкрутства позичальника і стосується здебільшого індивідуальних позик і не характеризує ризик кредитного портфеля загалом [13, с. 101]. Жодна з наявних методик не є такою, що підходить для усіх можливих випадків і не існує єдиної досить переконливої рейтингової системи оцінки надійності банків України. Що стосується рейтингів які встановлюються міжнародними агентствами стосовно українських банків, то вони переважно аналізують групи найбільших банків, залишаючи поза увагою менші банки, які не залучають кошти на міжнародних ринках капіталу.

Дерево рішень – це графічне зображення послідовності рішень і станів середовища з указівкою відповідних ймовірностей та виграшів для будь-яких комбінацій альтернатив і станів середовища [16].

На думку Н.М. Тарасюк [16], процес прийняття рішень за допомогою дерева рішень у загальному випадку припускає виконання п'яти етапів: формулювання завдання; побудова дерева рішень; оцінка ймовірностей станів середовища, тобто зіставлення шансів виникнення кожної конкретної події; установлення виграшів (чи програшів, як виграшів зі знаком мінус) для кожної можливої комбінації альтернатив (дій) і станів середовища; вирішення завдання.

До переваг дерева рішень можна віднести такі: можливість пов'язати майбутні цілі з діями, які відбуваються на даний час; легкий для освоєння; можливість використання у тих галузях, де знання складно формалізовані. Недоліком же є те, що цей метод є досить трудомістким.

Коефіцієнтний метод базується на введенні Національним банком України обов'язкових нормативів для оцінки кредитного ризику банків (Н7, Н8, Н9). Мета їхнього створення – це підтримка стабільності банківської системи України, яка загалом полягає у зниженні кредитного ризику кожного банку за допомогою утримання на певному рівні відповідних показників. Дотримання цих нормативів є обов'язковим для усіх банків.

Статистичні методи оцінки якості кредитного портфеля банку припускають, що вплив ризиків на кредитний портфель відображається на його якості. Статистичний метод розрахунку та оцінки ризику кредитного портфеля банку в загальному вигляді передбачає розрахунок дисперсії, варіації, стандартного відхилення, коефіцієнта варіації й асиметрії [12, с. 280].

Метод Монте-Карло – це метод імітації для приблизного відтворення реальних явищ. Він об'єднує аналіз чутливості (сприйнятливості) і аналіз розподілу ймовірностей вхідних змінних. Цей метод дає змогу побудувати модель, мінімізуючи дані, а також максимізувати значення даних, які використовуються

у моделі. Побудова моделі починається з визначення функціональних залежностей у реальній системі. Після чого можна одержати кількісний розв'язок, використовуючи теорію ймовірності й таблиці випадкових чисел [17].

До переваг цього методу можна віднести такі: добре поєднується з іншими економіко-статистичними методами; прості схеми обчислювального механізму; можливість проведення аналізу і оцінки різних планів впровадження кредитної політики та врахування різних факторів ризику за допомогою єдиного підходу. До недоліків цього методу відносяться: необхідні таблиці випадкових чисел; трудомісткість складання несуперечливої системи; частковий характер розв'язання.

Наступний метод – це скоринг. Скоринг – це система, яка використовується банками для оцінки клієнтів, в основі якої лежать статистичні методи. Як правило, це комп'ютерна програма, до якої вводяться певні дані потенційного позичальника. У результаті працівник банку отримує відповідь надавати кредит чи ні.

Існує кілька типів скорингу: скоринг кредитоспроможності; скоринг за прогнозом якості обслуговування боргу клієнтом; скоринг запитання; скоринг ймовірності шахрайства. В основі скорингу лежить припущення, що люди зі схожими соціальними показниками поведуться однаково [18]. Виходячи з цього, будуються скорингові карти. Найпростіші скорингові карти переважно мають вигляд таблиці, яку умовно можна поділити на три стовпчики. Перший – це показник, другий – значення (або діапазон показника), третій – це бали. Наприклад, показник – освіта; значення – середня, середня спеціальна, незакінчена вища, вища; бали – 22, 28, 30, 40, відповідно. На основі цих таблиць визначаються скоринг-бали.

У банках використовують складні скорингові карти, які складаються з сотень позицій, постійно доповнюються та змінюються. Скорингова модель розробляється кожним банком індивідуально та зберігається у суворій таємниці.

До переваг скорингу можна віднести такі: не вимагають особливих навичок персоналу; дозволяє обробити необмежену кількість заявок. Існують і недоліки: складання ефективної скорингової моделі є дуже складним та багатетапним процесом; розробка нових скорингових моделей коштує дорого; з метою захисту від шахрайства банки ніколи не повідомляють клієнту результати анкетування і причини відмови у кредитуванні.

Наступний метод – це кореляційно-регресійний аналіз. Метод кількісної оцінки взаємозалежностей між статистичними ознаками, що характеризують окремі суспільно-економічні явища та процеси, зокрема якість кредитного портфеля банку. Статистична залежність виявляється в тому, що зі змінюванням однієї величини змінюється середнє значення іншої. Така залежність називається кореляційною [12, с. 281].

Перевагою цього методу загалом є те, що розрахунки на його основі підвищують ступінь точності аналізу й іноді, навіть, виявляють недоліки попереднього аналізу. До недоліків можна віднести те, що кореляція відображає лише лінійну залежність вели-

чин, але не відображає їх функціональної зв'язаності, тобто кореляція не означає причинність. Що стосується регресійного аналізу, то, на жаль, більшість реальних моделей не вкладаються у рамки лінійної регресії.

Таксономічний аналіз – це ефективний інструмент оцінки латентних ознак в економіці. Цей аналіз у загальному вигляді дозволяє вирішити проблему впорядкування багатовимірних об'єктів або процесів відносно заданого нормативного вектора – еталону.

Для аналізу стану кредитної діяльності банків застосовується безліч коефіцієнтів та нормативів. Їх одночасне застосування ускладнює аналіз стану кредитної діяльності. Тобто виникає загальна потреба у розрахунку інтегрального показника, який би являв собою синтетичну величину, рівнодіючу всіх сил. В якості такого показника можна використати таксономічний показник рівня розвитку [12, с. 281].

Слід зазначити, що перевагою таксономічного аналізу є легкість у застосуванні, а головним недоліком – статичність показника, що розраховується.

Аналітичний метод спрямований на визначення внутрішніх тенденцій і можливостей предмета, що аналізується, наприклад, оцінка можливих втрат (рівня ризику) банку.

Стрес-тестування – це метод кількісної оцінки ризику, який полягає у визначенні величини неузгодженої позиції, яка наражає банк на ризик, та у визначенні шокової величини зміни зовнішнього чинника: валютного курсу, процентної ставки тощо. Стрес-тестування широко використовується для оцінювання кредитного ризику, ризику ліквідності, валютного ризику, ризику зміни процентної ставки та вартості активів [19, с. 1211].

Головною перевагою цього методу є те, що можливо спрогнозувати ймовірні зміни у системі на ранніх передкризових етапах та не допустити стресових ситуацій. До основних недоліків відносяться такі: нерозроблені деталізовані методики та алгоритми проведення стрес-тестування в українських банках; банки не завжди вірно обирають сценарії.

З метою виявлення резервів підвищення ефективності кредитної діяльності за умови запланованого рівня дохідності та допустимого рівня ризику банки проводять аналіз кредитного портфеля, який здійснюється у двох напрямках:

1) аналіз структури та динаміки кредитного портфеля;

2) якісний аналіз кредитного портфеля [3, с. 138].

Аналіз структури та динаміки кредитного портфеля здійснюється за допомогою методик горизонтального і вертикального аналізу за різноманітними параметрами, наприклад, строк кредитування або рівень ризику.

Горизонтальний аналіз дає можливість дослідити динаміку кредитного портфеля банку загалом та його окремих статей. У процесі використання цього виду аналізу розраховується абсолютний приріст, темпи приросту окремих статей за низку періодів і визначаються тенденції їх розвитку [3, с. 138].

Вертикальний аналіз ґрунтується на структурному дослідженні кредитного портфеля. У процесі такого аналізу визначається частка окремої статті у загальній

сумі кредитного портфеля. Під час аналізу кредитного портфеля у розрізі строків кредитування особливу увагу приділяють частці прострочених, пролонгованих і сумнівних кредитів [20, с. 93].

Наступним кроком є аналіз якості кредитного портфеля. Спочатку розраховуються відповідні коефіцієнти, потім проводиться аналіз цих коефіцієнтів у динаміці, наприклад, знижується чи підвищується відповідний коефіцієнт.

В економічній літературі показники, що дають змогу оцінити якість кредитного портфеля банку, подані двома групами: показники ризику кредитного портфеля та показники дохідності кредитних операцій [3, с. 139].

До показників ризику кредитного портфеля відносяться: коефіцієнт покриття кредитного портфеля власним капіталом банку; коефіцієнт якості кредитного портфеля; коефіцієнт покриття класифікованих кредитів власним капіталом банку; коефіцієнт проблемних кредитів.

До показників дохідності кредитних операцій відносяться: коефіцієнт дохідності кредитного портфеля; коефіцієнт частки відсоткових доходів у загальній сумі доходів банку; коефіцієнт співвідношення відсоткових доходів і відсоткових витрат, пов'язаних із залученням ресурсів; коефіцієнт прибутковості кредитних операцій; чистий серед.

Після аналізу цих коефіцієнтів робляться висновки стосовно ризиковості та прибутковості кредитного портфеля банку та розробляються відповідні заходи для підвищення ефективності діяльності банку.

## ВИСНОВКИ

Наведені методи оцінки якості кредитного портфеля слід застосовувати комплексно, адже деякі з них враховують внутрішні, а деякі зовнішні фактори впливу. На жаль, на даному етапі банки України не використовують весь аналітичний комплекс методів, а вибирають для себе декілька, які постійно використовують в аналізі кредитного портфеля. Отже, для того щоб забезпечити ефективне управління кредитним портфелем банку необхідно здійснювати постійний моніторинг якості кредитного портфеля для раннього виявлення кредитного ризику та його попередження, а також виявлення погіршення показників дохідності.

### Список використаних джерел

1. Бровко Л.І., Сорока Ю.В., Бровко Є.І. Аналіз кредитного портфеля комерційних банків України в сучасних умовах. *Економіка та держава*. 2018. № 11. С. 85-89.
2. Жукова Н.К., Зражевська Н.В. Сучасний стан та проблеми управління кредитним портфелем комерційних банків. *Економічний часопис-XXI*. 2013. № 1. С. 70-72.
3. Колодізев О.М., Хмеленко О.В. *Кредитний менеджмент: навч. посіб. для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»*. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 164 с.
4. Нечаєва І.А., Каплан Ю.О. Теоретичні основи управління якістю кредитного портфеля. *Бізнес Інформ*. 2011. № 6. С. 115-118.
5. Манжос С.Б., Клименко Ю.С. *Управління якістю кредитного портфеля банку в умовах посткризового розвитку економіки*. *Економіка і регіон*. 2012. № 5(36). С. 105-109.
6. Сокиринська І.Г., Журавльова Т.О. *Фінансовий менеджмент у банку: навч. посіб.* Дніпропетровськ: Пороги, 2016. 192 с.

7. Степаненко К.Р. Особливості формування кредитного портфеля банку. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. Випуск 7. Частина 3. С. 111-114.
8. Довгань Ж.М. Менеджмент у банку: підручник. Тернопіль: Економічна думка, 2017. 512 с.
9. Банківська енциклопедія / С.Г. Арбузов та ін. Київ: Центр наукових досліджень Національного банку України: Знання, 2011. 504 с.
10. Калініченко Л., Горбунова Т. Теоретичні аспекти формування кредитного портфеля банків. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Випуск 6. С. 695-698.
11. Тавасієв А.М. Банківська справа. Управління і технології: підручник. Москва: ЮНІТІ-ДАНА, 2005. 671 с.
12. Тисячна Ю.С. Методичні підходи до оцінки якості кредитного портфеля банку. Проблеми економіки. 2014. № 1. С. 278-283.
13. Затворницький К.С. Критерії оцінки якості кредитного портфеля банку. Фінансовий простір. 2018. № 4(32). С. 99-106.
14. Про схвалення процедур інспектування: Рішення Правління Національного банку України від 01.11.2016 № 393-рш. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/pb16176>
15. Дзюлош А.В., Савченко Т.Г. Публічна система рейтингової оцінки банків України: призначення та інформаційна модель. Економіка і суспільство. 2017. № 13. С. 1347-1352.
16. Тарасюк Н.М. Менеджмент та маркетинг: практична робота № 3. URL: <http://tarasyukn.vk.vntu.edu.ua/file/1/19d4cb5553813f0696e76e233c1b7e19.pdf>
17. Метод Монте-Карло. Вікіпедія – вільна енциклопедія. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Метод\\_Монте-Карло](https://uk.wikipedia.org/wiki/Метод_Монте-Карло)
18. Як працює банківській скоринг. Finance.ua – незалежний український фінансовий портал. URL: <https://finance.ua/ua/credits/kak-rabotaet-bankovskiy-skoring>
19. Щербатих Д.В. Сучасні методи стрес-тестування банківської системи України. Економіка і суспільство. 2018. № 19. С. 1210-1218.
20. Гергель А.Ю. Напрями аналізу якості кредитного портфеля банку. Управління розвитком. 2014. № 3(166). С. 92-94.
4. Nechaieva I.A., Kaplan Yu.O. Theoretical bases of credit portfolio quality management. Business Inform. 2011. № 6. pp. 115-118 (in Ukrainian).
5. Manzhos S.B., Klymenko Yu.S. Managing the quality of a bank's loan portfolio in a post-crisis economic development. Economy and region. 2012. № 5(36). pp. 105-109 (in Ukrainian).
6. Sokyrynska I.H., Zhuravlova T.O. Financial management in the bank: textbook. Dnipropetrovsk: Porohy, 2016. 192 p. (in Ukrainian).
7. Stepanenko K.R. Features of formation of bank loan portfolio. Scientific Bulletin of Uzhgorod National University. 2016. Issue 7. Part 3. pp. 111-114 (in Ukrainian).
8. Dovhan Zh.M. Bank management: textbook. Ternopil: Economic thought, 2017. 512 p. (in Ukrainian).
9. Banking Encyclopedia / S.H. Arbuzov et.al. Kyiv: National Bank of Ukraine Center for Scientific Research: Znannia, 2011. 504 p. (in Ukrainian).
10. Kalinichenko L., Horbunova T. Theoretical aspects of the formation of banks credit portfolio. Global and national problems of economy. 2015. Issue 6. pp. 695-698 (in Ukrainian).
11. Tavasiev A.M. Banking. Management and technology: textbook. Moscow: YUNITI-DANA, 2005. 671 p. (in Russian).
12. Tysiachna Yu.S. Methodical approaches to assessing the quality of a bank's loan portfolio. Problems of economy. 2014. № 1. pp. 278-283 (in Ukrainian).
13. Zatvornyytskyi K.S. Criteria for assessing the quality of a bank's loan portfolio. Financial space. 2018. № 4(32). pp. 99-106 (in Ukrainian).
14. On approval of inspection procedures: Decision of the Board of the National Bank of Ukraine dated 01.11.2016 № 393-rsh. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/pb16176> (in Ukrainian).
15. Dzholos A.V., Savchenko T.H. Public rating system of Ukrainian banks: purpose and information model. Economy and society. 2017. № 13. pp. 1347-1352 (in Ukrainian).
16. Tarasiuk N.M. Management and Marketing: Practical Work № 3. URL: <http://tarasyukn.vk.vntu.edu.ua/file/1/19d4cb5553813f0696e76e233c1b7e19.pdf> (in Ukrainian).
17. Monte Carlo method. Wikipedia is a free encyclopedia. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Метод\\_Монте-Карло](https://uk.wikipedia.org/wiki/Метод_Монте-Карло) (in Ukrainian).
18. How banking scoring works. Finance.ua – an independent Ukrainian financial portal. URL: <https://finance.ua/ua/credits/kak-rabotaet-bankovskiy-skoring> (in Ukrainian).
19. Shcherbatykh D.V. Modern methods of stress testing of the banking system of Ukraine. Economy and society. 2018. № 19. pp. 1210-1218 (in Ukrainian).
20. Herhel A.Yu. Areas of analysis of bank loan portfolio quality. Development Management. 2014. № 3(166). pp. 92-94 (in Ukrainian).

### References

1. Brovko L.I., Soroka Yu.V., Brovko Ye.I. Analysis of the credit portfolio of commercial banks of Ukraine in current conditions. Economy and the state. 2018. № 11. pp. 85-89 (in Ukrainian).
2. Zhukova N.K., Zrazhevska N.V. The current state and problems of managing the credit portfolio of commercial banks. Economic Journal-XXI. 2013. № 1. pp. 70-72 (in Ukrainian).
3. Kolodiziev O.M., Khmelenko O.V. Credit management: a textbook for students of specialty 072 «Finance, banking and insurance». Kharkiv: KhNEU after S. Kuznets, 2015. 164 p. (in Ukrainian).